

Aan
RvB,
J Hoogendonk, B. Pont, G. Prins, P. Haarms, F. Paling, T. Livius, M
Harms

KENNISMEMO

Datum
15 maart 2007
Van
KENNISCENTRUM,

Diverse medewerkers
T (020) 687 5088
Jos.kok-01@uwv.nl

Onderwerp

KENNISMEMO 07/02

Indicatieve quick scan van participatiepotentieel UWV klanten

1 Aanleiding

Tijdens een bespreking over de visie van UWV op participatie op 6 maart jl. is gevraagd om een inschatting te geven van omvang van het klantenbestand dat naar betaald werk te re-integreren is. Dit moet op zeer korte termijn gebeuren en kan niet wachten op nadere resultaten van de zogeheten 'zittend bestand WW analyse' en onderzoek Wajong, die nu worden uitgevoerd (zie o.a. de Kennismemo's 06/28 en 06/05). Hierdoor hebben de inschattingen noodgedwongen een indicatief karakter en kunnen worden betiteld als beargumenteerde 'best guesses'. In de komende tijd worden meer (tussen)resultaten van dergelijk onderzoek bekend, waaruit beter gefundeerde oordelen over omvang en (arbeidsmarkt)problematiek van deze groepen kunnen worden afgeleid.

2 Inleiding en samenvatting

Participatiebevordering in de ruime zin van het woord, dat betekent inclusief vrijwilligerswerk en mantelzorg, is een belangrijke doelstelling van het nieuwe kabinet. De klanten van UWV hebben m.u.v. de Wajongers doorgaans een arbeidsverleden, waardoor het in de rede ligt voor UWV om bij de participatiebevordering de focus primair op hervatting in betaald werk te richten en daarmee op vermindering van de schadelast¹. Hierdoor kan UWV ook bijdragen aan het verlichten van de arbeidschaarste die nu en in de nabije toekomst wordt ervaren.

Wie direct bemiddeld kan worden, moet natuurlijk ook direct bemiddeld worden. Veel van de UWV klanten hebben evenwel niet (meer) de kenmerken en kwaliteiten die direct aansluiten op de eisen van de arbeidsmarkt van vandaag en morgen. Het gaat hierbij niet alleen om zogenaamde 'harde kenmerken' als leeftijd, geslacht en opleiding e.d., maar ook om 'zacht-ere kenmerken' zoals motivatie, competenties, attitude, vaardigheden, beschikbaarheid e.a. Om de hiermee samenhangende kwaliteitsgap te elimineren zijn re-integratieactiviteiten nodig. Dat kan aan

- de aanbodzijde bij voorbeeld door m.b.v. trajecten en bemiddeling de skills naar het gewenste niveau te brengen;
- de vraagzijde bij voorbeeld door een extra duwtje aan werkgevers te geven in de vorm van subsidies, 'rugzakjes', e.d.; dit om hun (tijdelijke) productie/productiviteitsverlies te compenseren dat ze zouden lijden als ze zo'n klant in dienst nemen. Ook overreding van werkgevers of convenanten afsluiten, of afspraken maken over stageplaatsen, werkaanpassingen e.a. kunnen hieronder worden begrepen. Overigens zij benadrukt dat de mogelijkheden niet alleen door de Nederlandse situatie bepaald worden. In de steeds verder

¹ Voor wie dat niet mogelijk is, zal in overleg met, c.q. door de ketenpartners actie genomen moeten worden in het kader van de participatiedoelstelling van het kabinet

globaliserende wereld moet de werkgever (of anders zijn eigenaar achter hem) immers naar de beste prijs/kwaliteit verhouding m.b.t. personeel blijven zoeken

Van belang is om de activiteiten niet te richten op

- Mensen voor wie de re-integratieactiviteiten geen meerwaarde leveren omdat ze voldoende zelfredzaam zijn om - binnen redelijke tijd - zonder hulp zelf aan het werk te komen (dead weight losses)
- Mensen voor wie de activiteiten geen bijdrage kunnen leveren omdat ze (louter op basis van aanbodkenmerken) geheel kansloos zijn op de markt voor betaald werk (niet iedereen is re-integreerbaar naar betaald werk). Voor hen liggen andere vormen van participatie (in ruime zin) voor de hand

Derhalve is een goed diagnose-instrument noodzakelijk. Namelijk om te determineren voor wie het wel en voor wie het niet zinvol is om een traject met het oog op betaald werk te beginnen; maar ook (eventueel in een vervolgfase) om te zien wat voor traject voor de onderhavige klant, met zijn kwaliteiten, zinvol is, gegeven de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Als we ons hier beperken tot het zittend bestand, d.w.z. mensen die er tot dusverre niet in geslaagd zijn (zelf) werk te vinden, is het dead weight loss risico niet zo groot. In dit memo wordt binnen het zittend bestand de groep (nagenoeg) 'niet (verder) naar werk te re-integreren' (de kanslozen) verbijzonderd. Het restant wordt onderverdeeld in de subgroepen: 'moeilijk naar werk te re-integreren', 'kansrijker naar werk te re-integreren' en al 'werkend'. Let wel hier wordt een populatie aangeduid waarvoor participatie in betaald werk wel of niet mogelijk is. Er is geen garantie dat dit lukt, dat het resulteert in een plaatsing; de cijfers zijn hier niet als doelstelling geponeerd.

Samenvattend wordt het volgende beeld geschetst van het zittend bestand.

Tabel 1 Participatiepotentieel zittend bestand x 1000 personen(ultimo 2006)

Zittend bestand	WW	WAO/WIA	WAJONG
Totaal bestand	118	656	155
'Niet (verder) naar werk te re-integreren'	13	418*	97
'Moeilijk naar werk te re-integreren'	79	109	8
'Kansrijker naar werk te re-integreren'	26	26	10
Werkend		103*	40

NB 1 Ook bij de WW is een deel partieel werkend. Dit is op korte termijn niet uit te zonderen en begrepen in alle hier genoemde categorieën.

NB 2 De scheidslijn tussen 'niet (verder) naar werk te re-integreren' en 'werkend' is soms vaag; zie paragraaf 4.2

De betiteling 'kansrijker' is wel een relatief begrip. Hieronder worden bij voorbeeld WW'ers begrepen waarvan bij de huidige analyses van het zittend bestand naar voren kwam dat zij werkervaring hebben in beroepen waar veel vraag naar is waaronder zelfs sectoren waar nu de vraag naar arbeid het aanbod aanzienlijk overtreft. Doordat ook andere factoren een belangrijke rol spelen lukt het hen maar niet aan werk te komen. Alleen bemiddelen is dus niet effectief. Er zullen flinke re-integratieactiviteiten moeten worden ingezet. De uitdaging van de re-integratiecoach wordt dan er achter te komen wat de relevante belemmerende factoren zijn en hoe die discrepanties kunnen worden geëlimineerd.

Dit probleem van die andere factoren, naast relevante werkervaring, speelt natuurlijk ook bij arbeidsongeschikten, terwijl voor hen bovendien nog een functionele beperking aan de orde is. Voorts zijn velen al jaren de aansluiting met de arbeidsmarkt kwijt. Hier zijn drie groepen te onderscheiden, namelijk de WAO'ers die jonger dan wel ouder zijn dan 47 jaar (d.w.z. 45 jaar per 1-7-2005), en het recent opgebouwde WIA bestand. De eerste groep is onlangs herbeoordeeld volgens het aangepaste schattingsbesluit. De tweede groep is gevrijwaard van deze herbeoordeling. De facto is hun (m.u.v. professionele herbeoordelingen) een rustige WAO periode tot de pensionering toegezegd. Om hen te prikkelen tot re-integratie zullen dus extra incentives nodig zijn. In die zin zouden ook allen als 'moeilijker naar werk te re-integreren' kunnen worden beschouwd. De derde groep vormt tevens de basis voor de projectie voor de nabije toekomst.

Het genoemde probleem van werkervaring en andere factoren speelt nog meer bij Wajongers, die nog nooit gewerkt hebben. Zij zijn vaak, zoals in 5.1 hieronder wordt betoogd, niet in staat om het wettelijk minimumloon met gangbare arbeid te verdienen. Het begrip 'kansrijker' is dus hier eigenlijk niet van toepassing en moet als synoniem gelezen worden voor 'realistisch'. Voor de jong gehandicapten is doorgaans 'werk' naast een 'uitkering' en komt de schadelastbeperking d.m.v. anticumulatie van de verdienste met de Wajonguitkering naar voren. Voor hen moet voorts worden benadrukt dat een aantal anderen dan UWV reeds bezig zijn met hen naar WSW te geleiden.

Voor de nieuwe verwachte instroom (2007 t/m 2010) die ook in de beschouwing genomen wordt, speelt het dead weight loss risico wel degelijk. Daarvoor moeten dus de zelfredzamen afgezonderd worden; dat geldt met name voor WW'ers, waarvan bijna 80% doorgaans het eerste jaar weer uitstroomt. Van belang is te weten welk deel uitstroomt naar een andere regeling, en welk deel naar werk; van dit laatste weer welk deel heeft dat op eigen kracht gedaan (moeten kunnen doen) en welk deel na hulp van UWV. Bij arbeidsongeschikten geldt dat IVA-klanten per definitie niet te re-integreren zijn en de WGA geprivatiseerd wordt. Nog onduidelijk is wat dit voor vangnetters betekent. Bij herlevende WAO'ers en de eerste cohorten WIA'ers (van vóór de privatisering) gaat het om kleine aantallen. (Zogeheten 35'ers komen impliciet aan de orde als ze WW aanvragen) Voor de Wajong instroom geldt - afgezien van populatieverschillen - een analoge redenering als bij het zittend bestand; zelfredzaamheid is voor hen niet aan de orde.

Voor de nieuwe instroom wordt samenvattend het volgende beeld geschetst

Tabel 2 Participatiepotentieel nieuwe instroom x 1000 personen

Gecumuleerde instroom 2007-2010	WW	WIA	Wajong
Totaal instroom	950	120	52
'Niet (verder) naar werk te re-integreren'	5	93	29
'Moeilijk naar werk te re-integreren'	167	9	10
'Kansrijker naar werk te re-integreren'	56	5	13
Binnen 1 jaar uit WW	722	13	Niet Relevant
▪ Door werk	469	(werkend)	
▪ (met hulp UWV ²)	(94)		
▪ Maximum duur	101		
▪ Ziekte en overig	152		

² Hulp van UWV betreft een traject of een andere vorm van begeleiding bij een re-integartiecoach.

Onder de stroomgrootheden is nog van belang dat ook de zieke vangnetters (excl. zwangerschap) meegerekend kunnen worden. Dit is echter van geheel andere orde dan de hier behandelde groepen. Het gaat hierbij namelijk enerzijds om mensen sneller te laten herstellen en anderzijds de nieuwe werklozen die ontstaan als zieke vangnetters beter worden te re-integreren. En bij deze laatste nieuwe werklozen gaat het om diegenen die niet reeds zijn begrepen in het eerder berekende participatiepotentieel van WW'ers. Hier moeten alleen mensen die niet snel herstellen in beschouwing worden genomen. Dit i.v.m. dead weight losses, zodat we alleen moeten kijken naar degenen die minstens ½ jaar ziek zijn.

Hieronder wordende indicatieve ramingen voor de verschillende categorieën beargumenteerd en in perspectief geplaatst.

3 Werklozen (WW)

3.1 Overwegingen

- Van alle klantgroepen lijken op voorhand WW'ers het meest kansrijk omdat ze recente werkervaring hebben (uitgezonderd de mensen die via een AO-uitkering de WW instromen) en relatief (t.o.v. arbeidsongeschikten) kort in een uitkeringssituatie zitten (per 1-10-2006 maximaal 38 maanden voor nieuwe instroom).
- Onder zittend bestand WW verstaan we personen die al langer dan een jaar werkloos zijn. Ultimo 2006 worden er iets meer dan 249.000 WW uitkeringen verstrekt aan bijna 236.000 personen. De helft van de personen behoort tot het zittend bestand. Ongeveer eenderde van het zittend bestand is inmiddels onder begeleiding van UWV.
- Een deel van de werklozen heeft geen sollicitatieplicht. Dit zijn mensen met een bepaalde leeftijd of mensen die een vrijstelling hebben gekregen wegens mantelzorg of vrijwilligerswerk. In het zittend bestand is het deel zonder sollicitatieplicht nog vrij groot (11%), bij de nieuwe instroom is het maar een half procent.
- Voor het bepalen welk deel van het zittend bestand tot de 'kansrijker' of tot de 'moeilijk' te re-integreren groep behoort, is uitgegaan van de keuzes die gemaakt zijn voor de uitvoeringstoets Motie Noorman-den Uyl/van Dijk³. Zie hiervoor ook kennismemo 06/28 en UKV 2006 IV. Personen met een veelgevraagd beroep worden gezien als 'kansrijker'. Toch zijn deze mensen nog niet aan het werk. Voor deze langdurige werklozen gelden kennelijk bepaalde factoren en belemmeringen die de terugkeer naar werk bemoeilijken. Uit diverse onderzoeken blijkt ook dat werkgevers tot nu toe er nog niet happig op zijn om deze mensen aan te nemen. Pas als UWV en de ketenpartners in staat zijn om deze belemmeringen bij zowel de werknemer als werkgever weg te nemen kan deze groep weer participeren op de arbeidsmarkt.
- Van de nieuwe instroom in de WW is binnen een jaar rond de driekwart weer uitgestroomd. De groep die de jaargrens over gaat behoort dan tot het zittend bestand.
- Ook in de groep die uitstroomt binnen een jaar zitten mensen die moeilijk te re-integreren zijn, zoals mensen die ziek worden of de maximale duur behalen zonder

³ Het daar geponeerde aantal van 15.000 verschilt van de hier in tabel 1 genoemde 26.000 om twee redenen. Het grootste verschil is dat bij de uitvoeringstoets de mensen die al bekend zijn (geweest) bij de re-integratiecoach uitgezonderd zijn (rond de 12.000 personen). Het tweede (kleinere) verschil wordt veroorzaakt doordat de gegevens van de uitvoeringstoets gebaseerd zijn op de stand van zaken ultimo november 2006 en voor dit kennismemo op ultimo december 2006. .

uitzicht op werk. Een deel van de laatste groep stroomt door naar de WWB (20 tot 25 procent van de gevallen die de maximum duur behalen). Er is daarnaast echter ook een deel wat geen recht heeft op een WWB-uitkering, waardoor ze mogelijk buiten het zicht van de keten vallen zonder te participeren op de arbeidsmarkt.

- Vanaf 1 mei 2007 behouden werklozen in geval van ziekte de eerste dertien weken de WW uitkering en geldt tevens de sollicitatieplicht. De verwachting is dat de werkloze door deze maatregel eerder uitstroomt naar werk. De uitstroom wegens ziekte zal wat afnemen.
- De groep WW'ers die tevens een arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft, verdient speciale aandacht. In het zittend bestand gaat het om bijna 14 000 personen. Uit eerder analyses is gebleken dat hun werkherkvattingkansen bijzonder laag zijn. Ergo die zijn moeilijk te re-integreren.
- Hierboven is al opgemerkt dat het begrip 'kansrijker' relatief is. De uitdaging is groot, de concurrentie hevig ook van nieuwe toetreders.

3.2 Indicatieve raming participatiepotentieel

Zittend bestand:

- Het zittend bestand WW bestaat ultimo 2006 uit bijna 118.000 personen.
- Kansrijk naar werk te re-integreren zijn diegenen met een veelgevraagd beroep (TOP 40 op basis van openstaande CWI vacatures), en van wie o.a. mensen die een AO-uitkering ontvangen zijn uitgesloten.
- Werklozen zonder sollicitatieplicht vallen in de categorie 'niet naar werk te re-integreren'.
- Alle overigen komen in de groep 'Moeilijk' naar werk te re-integreren.

Nieuwe instroom

- De totale instroom komt uit de WW begrotingsraming voorjaar 2007, eerste versie. De instroom wordt voor de jaren 2007 t/m 2010 geraamd op resp. 261, 234, 228 en 227 (x1.000).
- Van de instroom is een klein deel niet-sollicitatieplichtig (0,5%). Deze mensen vallen in de groep 'niet te re-integreren' naar betaald werk.
- Gemiddeld stroomt tussen 72% en 80% binnen een jaar de WW weer uit, deels door werk en deels door overige redenen zoals ziekte en het bereiken van de maximale uur. Tussen de 20% en 28% bereikt dan een werkloosheidsduur van een jaar.
- Om te bepalen welk deel van "jaarovergangers" (zie tabel 2; 950-722=228) 'kansrijk' of 'moeilijk' te re-integreren is, wordt uitgegaan van dezelfde verhoudingen als bij het zittend bestand. We veronderstellen dat de groep die de jaargrens behaalt dezelfde kansen en belemmeringen heeft als de groep die nu al een jaar werkloos is (zittend bestand).
- Van de beëindigingen binnen een jaar vindt 65% werk en bereikt 14% de maximum duur.

- Bij de personen die binnen een jaar werk hebben gevonden is in 20% van de gevallen sprake van hulp van UWV.

4 Arbeidsongeschikten (WAO/WIA)

4.1 Overwegingen

Uitgangspunten. Stand van zaken: ultimo 2006

- Hier is zoals boven vermeld uitgegaan van drie categorieën namelijk de WAO'ers die jonger dan wel ouder zijn dan 47 jaar, en het recent opgebouwde WIA bestand. De groep 47+'ers is nog onderverdeeld in 60+'ers en 60-'ers.
- Ervaringen met de aSB operatie, ziektebeelden (diagnoses) en ook ervaringen met het eerste jaar van de WIA zijn hier de gids voor de ramingen.
- Met betrekking tot de kansrijkheid zijn de belangrijkste overwegingen reeds in de inleiding naar voren gekomen; zoals ouderen die gevrijwaard zijn van cohorterbeoordelingen, afstand tot de arbeidsmarkt, lange tijd geen werkervaring; belang 'zachtere kenmerken'. Voorts moet ook benadrukt worden dat een belangrijk deel van de arbeidsgehandicapten al werkt. Hieronder komen bij de argumentatie van de ramingen ook nog enige overwegingen naar voren.

4.2 Indicatieve raming participatiepotentieel

In één oogopslag laat het 'ramingsmodel' voor WAO'ers in het zittend bestand zich als volgt beschrijven.

Tabel 3 'Ramingsmodel' participatiepotentieel zittend bestand WAO

	60+	47-60	47-
Totaal bestand	168	320	150
Niet re-integreerbaar	Rest	<ul style="list-style-type: none"> ▪ >10 jaar in WAO ▪ + 10% van overige als ernstige gevallen 	Ongewijzigd AO % bij aSB
Werkt	15%	30%	50% van degenen met een verminderd AO%
Re-integreerbaar	-	Rest	Rest
Moeilijk/gemakkelijker	-	5/6 : 1/6	3/4 : 1/4

Waarbij Rest wil zeggen dat het als saldo resulteert. De duur van WAO per leeftijdsgroep staat in tabel 4 vermeld.

Zittend bestand WAO 47 jaar en ouder. 488.000 personen (zie tabel 3). De drie leeftijdsgroepen 47 tot 55 jaar, 55 tot 60 jaar en 60 jaar en ouder omvatten elk hiervan circa een derde deel.

Van 60-plus heeft bijna 70% al 10 jaar of langer WAO-uitkering. Bijna de helft, 49%, 15 jaar of langer. De gehele 60-plus-groep rekenen we toe aan de categorie "niet naar werk te reintegreren", afgezien van de "witte raven" die nog aan het arbeidsproces deelnemen. De totale arbeidsparticipatie van 60-plus (gezond + ongezond) bedraagt 20% (zie kennismemo 06/22 De Oudere werknemer). Voor 60-plus met WAO-uitkering is dit afgeleid uit cijfers van

2003 ca 15% (overeenkomend met 25.000), waardoor er in deze deelgroep 143.000 resteren als 'niet te re-integreren'.

Voor 47 tot 55 jaar en 55 tot 60 jaar schatten we de situatie iets gunstiger in dan voor de 60+'ers, hoewel ook hier een groot deel, 49% respectievelijk 57%, al 10 jaar of langer in het WAO-traject verblijft waarvan een groot deel al langer dan 15 jaar. Ook deze groepen met een verblijf van meer dan 10 jaar in de WAO rekenen we toe aan de categorie "niet (verder) naar werk te re-integreren" (168.000 minus het aantal werkenden onder deze). Hier is het percentage werkenden onder alle WAO'ers (dus ook zij die langer dan 10 jaar een uitkering hebben) voor de twee deelgroepen binnen de 47 tot 60 jarigen ook op basis van cijfers uit 2003 geschat op 30%. De arbeidsparticipatie, gezond en ongezond, van de totale groepen 50 tot 55 en 55 tot 60-jarigen bedraagt circa 60% respectievelijk 50% (zie kennismemo 06/22 De Oudere werknemer).

De groepen die korter dan 10 jaar in de WAO verblijven bieden o.i. wel enig perspectief met name de groepen die tot 5 jaar in de WAO verkeren.

Circa 10% hiervan is evenwel toe te schrijven aan een ziektebeeld/aandoening als gevolg waarvan personen tegenwoordig instromen in grotendeels de IVA. Deze categorie beschouwen we als gdbm (geen duurzaam benutbare mogelijkheden) en dus niet (verder) naar werk te re-integreren.

Tabel 4 Zittend bestand WAO (ultimo 2006) naar leeftijd en duur van WAO-uitkering

Leeftijdsklasse	Duur van WAO-uitkering: (aantal x 1.000)				totaal
	tot 5 jr	5 tot 10 jr	10 tot 15 jr	15 jr of langer	
1. tot 40 jr	22	32	10	2	66
2. 40 tot 47	17	35	18	15	84
3. 47 tot 55	26	57	30	49	162
4. 55 tot 60	19	49	28	61	158
5. 60 en ouder	11	43	32	82	168
totaal	95	215	118	210	638
	Duur van WAO-uitkering: in procenten				
1. tot 40 jr	33%	49%	15%	3%	100%
2. 40 tot 47	20%	41%	21%	17%	100%
3. 47 tot 55	16%	35%	19%	30%	100%
4. 55 tot 60	12%	31%	18%	39%	100%
5. 60 en ouder	6%	26%	19%	49%	100%
totaal	15%	34%	18%	33%	100%

Uitgaande van de resultaten bij/na de aSB-operatie bij 50 jaar en jonger blijkt (Astri-monitor) dat van degenen die niet werken bij de aSB-herbeoordeling circa eenderde deel na 18 maanden alsnog werk heeft gevonden. Hanteren we dit gegeven als indicator voor kansrijke re-integratie (let wel: na 18 maanden, noemen we hier nog kansrijk) dan schatten we dit voor de categorie 47-60 jaar (die ouder is en dus een moeilijker te re-integreren populatie vormt) in op de helft hiervan, wat neer komt op circa eenzesde deel. Gebruiken we dit gegeven om een onderverdeling aan te brengen in kansrijker naar werk te re-integreren versus moeilijk naar werk te re-integreren van de groep 47 tot 60 jarigen met een verblijfsduur tot 10 jaar in de WAO, dan zou de volgende verdeling tot stand komen:

47 tot 60 jaar met verblijfsduur tot 10 jaar in WAO:

in totaal 151.000 personen (zie tabel 4), hiervan:
niet te re-integreren: 10% = 15.000 personen (IVA-
diagnoses = gdbm)
van 151.000 - 15.000 = 136.000: nog werkzaam: circa 30% = 40.000
van 136.000 - 40.000 = 96.000: moeilijk te re-integreren: 5/6 deel = 80.000
kansrijker: 1/6 deel = 16.000.

Het totale plaatje voor 47-plus wordt dan:

Tabel 5 Participatiepotentieel zitten bestand WAO 47+

Totaal	488.000= 100%
Niet te re-integreren:	326.000= 67%
Moeilijk naar werk te re-integreren:	80.000= 17%
Kansrijker naar werk te re-integreren:	16.000= 3%
Zelf redzaam (= werkt nog):	65.000= 13%

(Het is denkbaar dat ook bij 47 tot 60-jarigen die al 10 jaar of langer in de WAO verblijven, nog personen zitten die in theorie gere-integreerd kunnen worden. 28% van deze groep is gedeeltelijk ao waarvan, naar inschatting op basis van gegevens 2003, circa 50% niet werkzaam is. In absolute zin levert dit dan een extra potentieel op van: 50% x 28% x 168.000 (tabel 4) = 23.500 te re-integreren personen. Deze personen zouden o.i. tot de categorie moeilijk naar werk te re-integreren moeten worden gerekend. Deze personen zijn niet opgenomen in bovenstaande tabel).

Zittend bestand 47-min. Ultimo 2006: 150.000 personen (zie tabel 4).

Een groot deel van de populatie 47-min heeft inmiddels de aSB-operatie ondergaan. Van de herbeoordeelden tot 45 jaar (leeftijd medio 2004) is in de periode van oktober 2004 tot nu van circa 72.000 personen de uitkering verlaagd of beëindigd. Uit de Astri-monitor blijkt dat het percentage werkenden onder de groep van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd toeneemt van 36% (op het moment van de herbeoordeling) naar 41% (na 4 maanden), 44% (na 8 maanden) en 51% (na 18 maanden). Voor deze analyse gaan we er van uit dat ongeveer 50% van de totale doelgroep, d.w.z. 36.000 personen geen werk (meer) hebben.

Begin 2006 zijn alle herbeoordeelden die geen re-integratiebegeleiding wensten opnieuw benaderd door hiertoe aangestelde re-integratiebegeleiders met de vraag of zij alsnog prijs stellen op ondersteuning bij re-integratie.

75% van de herbeoordeelden gaf om verschillende redenen aan dat re-integratie (nog steeds) niet aan de orde was. De situaties en overwegingen van de cliënten met weinig animo om te re-integreren zijn zeer divers. Ze geven aan dat ze hun leven anders hebben ingericht, hebben zorgtaken of wachten nog af omdat de financiële situatie (nog) niet problematisch is.

Deze categorie rekenen we toe aan de doelgroep 'moeilijk naar werk te re-integreren'.

De resterende 25% was wel bereid tot re-integratie. Deze rekenen we (optimistisch) toe aan de categorie 'kansrijker naar werk te re-integreren'. Extrapolatie van deze verdeelsleutels op de 36.000 personen die geen werk (meer) hebben levert op: 27.000 moeilijk naar werk te re-integreren en 9.000 kansrijker naar werk te re-integreren. De categorie 'zelf redzaam' omvat dan (maximaal) 36.000 personen, namelijk degenen die 18 maanden na de aSB-operatie (weer) werkzaam zijn (deels op eigen kracht, deels na hulp van UWV). Het resterende deel, in omvang 78.000, (150.000 minus 36.000 werkenden minus 27.000 moeilijk naar werk te re-integreren minus 9.000 kansrijker naar werk te re-integreren) rekenen we

toe aan de categorie 'niet te re-integreren'. Dit laatste impliceert dat in deze categorie het deel eronder dat wel werkt aldus tot 'niet *verder* te re-integreren' wordt beschouwd.⁴

Nieuwe instroom WIA.

In 2006 is er sprake van 18.000 WIA-toekenningen, 4.000 kunnen toegerekend worden aan IVA, 14.000 aan WGA waarvan 9.000 WGA volledig ao en 5.000 gedeeltelijk ao (zie tabel 6).

De personen met een IVA-toekenning rekenen we toe aan de categorie 'niet te re-integreren', evenals de WGA-populatie volledig ao.

Van de WGA gedeeltelijk ao blijft 20% eveneens buiten beschouwing omdat bij deze categorie de WGA-instroom kan worden toegeschreven aan ernstige aandoeningen als gevolg waarvan deze personen op enig moment van de WGA waarschijnlijk toch in de IVA zullen belanden (secundaire IVA-instroom).

Tabel 6. WIA-instroom 2006

	WIA totaal	IVA	WGA totaal	WGA voll. ao	WGA gedeelt ao
Werknemers	62%	72%	59%	55%	65%
Vangnet totaal	38%	28%	41%	45%	35%
waarvan bij:					
Vangnet werklozen	15%	14%	15%	16%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	18.067	3.809	14.258	8.956	5.302

Resteren 4.000 personen met WGA gedeeltelijk ao die mogelijk in aanmerking komen voor re-integratie. Echter uit een nog lopend en niet afgerond komt naar voren dat circa de helft van deze groep (nog steeds) werk heeft en dus zelf redzaam is. In feite is het resterende deel, 2.000, de groep die in aanmerking komt voor re-integratie.⁵

Van de 2.000 personen met WGA gedeeltelijk ao die niet (meer) werken rekenen we, best guess, tweederde deel toe aan de categorie moeilijk naar werk te re-integreren (circa 1.400 personen) en eenderde deel (ongeveer 700) aan kansrijker naar werk te re-integreren.

Tabel 7. Potentiele re-integratie uit WAO/WIA, situatie 2006

	WAO 47-plus	WAO 47-min	WIA	Totaal WAO/WIA
Totaal	488.000	150.000	18.000	656.000
Niet te re-integreren	326.000	78.000	13.900	417.900
Moeilijk naar werk te re-integreren	80.000	27.000	1.400	108.400
Kansrijker naar werk te re-integreren	16.000	9.000	700	25.700
Zelf redzaam (= werkt nog)	65.000	36.000	2.000	103.000

⁴ Dit betekent dat de scheidslijn tussen de groepen 'niet (verder) naar werk te re-integreren' en 'werkend' in tabel 1 soms onscherp is. Het is ook een extra rechtvaardiging van de bovengenoemde halvering van de factor 1/3

⁵ Circa eenderde deel is afkomstig uit het Vangnet; dus ongeveer 1.400 personen van de 'normale' werknemers.

Het jaar 2006 moet worden beschouwd als aanloopjaar. Het structurele niveau van de WIA-instroom zal pas in de komende jaren worden bereikt. Het structurele niveau, ongeveer 30.000, zal circa 65% hoger zijn dan het niveau in 2006, 18.000. Ergo, de "aantallen" zullen weliswaar stijgen, maar niet spectaculair.

Tabel 7 omvat het totaal-plaatje met betrekking tot de potentiële reïntegratie vanuit WAO/WIA, situatie voor het jaar 2006. In totaal zouden op basis van de nodige best guesses circa 26.000 personen als kansrijker naar werk te re-integreren personen kunnen worden aangemerkt.

Voor wat betreft de nieuwe instroom voor de periode 2007-2010 worden de resultaten, uitgaande van een structureel niveau van 30.000 WIA-instromers op jaarbasis, hiervan weergegeven in tabel 2. herlevende WAO'ers worden hier voor deze potentieelraming verwaarloosd.

Niet meegenomen zijn de '35-ers' die uit het vangnet komen, voor zover ze niet bij de WW zijn ondergebracht. Zij worden niet tot de WIA groep gerekend.

5 Jong gehandicapten (WAJONG)

5.1 Overwegingen

- Werk boven uitkering betekent voor Wajongers vaak werk naast uitkering. 97% van de Wajongers is volledig arbeidsongeschikt, dit betekent dat ze niet in staat zijn het wettelijke minimumloon in gangbare arbeid te verdienen. Dit betekent ook dat als Wajongers in staat zijn tot loonvormende arbeid dit meestal alleen met de nodige aanpassingen gerealiseerd kan worden.
- Werk voor Wajongers impliceert voor een groot deel van hen beschermt werk (in de WSW) of werk op de reguliere arbeidsmarkt onder (intensieve) begeleiding (bijvoorbeeld met behulp van een jobcoach) en/ of met loondispensatie om het produktiviteitsverlies te compenseren.
- Inspanningen om Wajongers aan het werk te krijgen zullen doorgaans niet tot veel grotere uitstroom leiden, omdat Wajongers vaak werken met behoud van een (gedeeltelijke) uitkering. Vermindering van de schadelast bij de Wajong zal zich niet vertalen in een vermindering van het aantal uitkeringen, maar in de verrekening met hun uitkering als ze betaald werk hebben (artikel 50 Wajong: anticumulatie).
- Het begeleiden van Wajongers naar werk is niet alleen een taak voor UWV. Zo vallen Wajongers die WSW geïndiceerd zijn in principe onder de re-integratie-verantwoordelijkheid van gemeenten. Ook scholen en andere partijen binnen het netwerk rondom jonggehandicapten proberen Wajongers, bijvoorbeeld via stages, aan het werk te helpen.
- Wajongers hebben geen plicht om passende arbeid te aanvaarden. Wel zijn Wajongers verplicht om mee te werken aan scholing en re-integratie als dat wordt geadviseerd.
- Hoe duurzaam is werk bij Wajongers of hoe wisselend is de populatie werkende Wajongers? Het aantal werkende Wajongers is namelijk bepaald op een peilmoment. Uit de uitvoeringspraktijk komt vaak het signaal dat de populatie werkende Wajongers vrij wisselend is. Hiernaar zijn nadere analyses nodig. Als het wisselende karakter groot is,

dan is niet alleen het aan het werk helpen van Wajongers een issue, maar is het aan het werk houden van Wajongers een even zo belangrijk aandachtspunt.

- De in deze paragraaf gepresenteerde indicaties hebben betrekking op de omvang van het participatiepotentieel (naar betaald werk) van de Wajong populatie. Niet alle re-integratieinspanningen zullen ook daadwerkelijk tot betaalde arbeid leiden. Hierbij spelen factoren als het succes van de re-integratie zelf, maar vooral ook de wil en mogelijkheden van werkgevers om Wajongers in dienst te nemen (en te houden).

5.2 Indicatieve raming participatiepotentieel

Lopend bestand

Om een inschatting te geven van het aantal Wajongers waarbij betaald werk (naast de uitkering) tot de mogelijkheden behoort (bovenop het aantal dat al aan het werk is) zijn we uitgegaan van de populatie Wajongers tot 45 jaar. Dit betekent niet dat Wajongers vanaf 45 jaar niets meer kunnen – 22% van deze groep werkt namelijk⁶, hoofdzakelijk in WSW verband – maar dat verondersteld kan worden dat hiermee ongeveer het maximale voor deze groep bereikt is. Gezien het feit dat de toestand vaak verslechtert naarmate men ouder wordt is het niet realistisch dat binnen deze groep nog een niet aangeboord aanbod aan arbeidspotentieel zit.

Van de 114.000 Wajongers tot 45 jaar heeft circa 40%⁷ geen duurzaam benutbare mogelijkheden, ofwel is wegens medische redenen volledig arbeidsongeschikt. Binnen deze groep zitten overigens ook mensen die tijdelijk GDBM zijn, omdat ze tijdelijk in een instelling zijn opgenomen, bijvoorbeeld wegens behandeling van psychische stoornissen. Deze groep zal na een “geslaagde” behandeling wellicht toch perspectief op betaald werk hebben. Met het dossieronderzoek krijgen we een indicatie van de omvang van deze groep. Bij deze berekening verwaarlozen we dit aantal. Verder werkt 27% van de Wajongers tot 45 jaar¹. Deze twee groepen behoren dus niet tot de doelgroep van deze exercitie: of ze zijn niet in staat tot betaald werk of ze hebben het al. Deze twee groepen vertegenwoordigen ongeveer 76.000 Wajongers.

De overige 38.000 Wajongers hebben – medisch gezien - duurzaam benutbare mogelijkheden, maar werken niet. Deze groep is echter volledig arbeidsongeschikt op arbeidsdeskundige gronden. Het hebben van duurzaam benutbare mogelijkheden wil nog niet zeggen dat Wajongers ook in staat zijn om betaald werk te verrichten. Uit een snelle screening van de tot nu toe bekeken dossiers uit het dossieronderzoek, schatten we in dat iets meer dan de helft van de Wajongers met duurzaam benutbare mogelijkheden niet tot betaalde arbeid in staat is. Deze groep zou bijvoorbeeld onbetaald werk kunnen doen (bijvoorbeeld in dagbesteding), maar ook voor een deel van deze groep behoort werk niet tot de mogelijkheden. We schatten in dat voor maximaal 18.000 Wajongers die nu geen betaald werk hebben, dit nog wel tot de mogelijkheden behoort. Dit wil niet zeggen dat ze ook daadwerkelijk werk krijgen.

Voor de ondergrens zijn we uitgegaan van de Wajongers die nog een traject volgen (circa 6.500) plus de Wajongers die op de WSW wachtlijst staan. Voor deze groepen is in een re-integratievisie of middels de WSW indicatiestelling immers bepaald dat toeleiding naar werk mogelijk is. Dit betekent echter niet dat ze ook allemaal uiteindelijk werk krijgen. Over het

⁶ Op basis van aantal werkende Wajongers eind 2005. Voor 2006 kan niet worden bepaald hoeveel Wajongers werken.

⁷ Op basis van CBBS resultaten wat betreft herbeoordelingen en einde wachttijdbeoordelingen voor een representatieve steekproef uit het lopend bestand 2005.

aantal Wajongers op de WSW wachtlijst hebben we geen cijfers. Wel weten we dat eind 2005 circa 15.000 mensen op de WSW wachtlijst stonden, hiervan was 20% jonger dan 23 jaar. We gaan er vanuit dat dit vooral Wajongers zullen zijn. Ervan uitgaande dat de WSW wachtlijst in 2006 verder is gestegen, schatten we in dat circa 3.500 Wajongers op de wachtlijst staan.

In tabel 8 is "de exercitie" samengevat. De groep "niet (verder) naar werk te re-integreren" uit tabel 1 (97.000) bestaat uit: Wajongers van 45 jaar en ouder die niet werken, Wajongers (tot 45 jaar) die geen duurzaam benutbare mogelijkheden hebben (volledig arbeidsongeschikt zijn op medische gronden) en Wajongers die duurzaam benutbare mogelijkheden hebben, niet werken en niet tot betaalde arbeid in staat worden geacht. Verder is in tabel 1 een onderverdeling gemaakt in "moeilijk" en "kansrijk" te re-integreren. Hierbij is het aantal bij de ondergrens (10.000) bij "kansrijk te re-integreren" ingedeeld en het verschil tussen de boven- en ondergrens (8.000) bij de "moeilijk te re-integreren" groep.

Tabel 8 Participatiemogelijkheden bestand Wajong

Totale bestand	155.000
Wajongers 45 en ouder:	41.000
<i>waarvan werkend</i>	9.000
<i>waarvan niet werkend</i>	32.000
Wajongers tot 45 jaar	114.000
Kan niet werken (40% GDBM)	-45.000
Werkt al: Wajongers tot 45 werkend (27%)	-31.000
DBM ⁸ , niet werkend; geen mogelijkheden tot betaalde arbeid	-20.000
Bovengrens	18.000
Ondergrens	10.000
<i>WSW wachtlijst</i>	3500
<i>lopende trajecten</i>	6500

Instroom 2007-2010
Tabel 9 Participatiemogelijkheden instroom Wajong 2007-2010

Instroom	52.000
Kan niet werken (35% GDBM)	-18.000
DBM ⁹ , niet werkend; geen mogelijkheden tot betaalde arbeid	-11.000
Bovengrens	23.000
Ondergrens	13.000

In de periode 2007 tot en met 2010 wordt een instroom in de Wajong van circa 52.000 verwacht. Aangezien het aandeel "geen duurzaam benutbare mogelijkheden" bij de jongere leeftijdsgroepen wat lager ligt dan bij de oudere schatten we in dat zo'n 35% (18.000) van deze instroom op medische gronden niet kan werken. Voor de overige 34.000 verwachten we dat zo'n 13.000 Wajongers (25% van de totale instroom) - via het netwerk en/of school, via gemeenten (WSW), of via UWV - aan het werk worden geholpen. Deze 13.000 beschouwen

⁸ Duurzaam benutbare mogelijkheden, ofwel geen "geen duurzaam benutbare mogelijkheden"

⁹ Duurzaam benutbare mogelijkheden, ofwel geen "geen duurzaam benutbare mogelijkheden"

we als de ondergrens. Resteert een groep van 21.000 Wajongers. Analoog aan de redenering bij het lopend bestand verwachten we dat voor iets meer dan de helft (11.000) betaald werk niet tot de mogelijkheden behoort. De overige 10.000 plus de 13.000 die als ondergrens zijn gehanteerd vormen dan de bovengrens van participatiepotentieel van de toekomstige instroom in de Wajong.

6 ZW

6.1 Overwegingen

- Voor de vangnet ZW is er niet echt sprake van een zittend bestand, omdat een persoon maximaal twee jaar in de ZW zit en daarna een beroep kan doen op WIA.
- Binnen het vangnet ZW gelden andere criteria voor arbeidsgeschiktheid dan binnen de WIA; er wordt bij ZW uitsluitend gekeken of iemand in staat is zijn "eigen werk" uit te voeren. Dit maakt re-integratie ingewikkeld, omdat wanneer iemand ander werk gaat doen, dit niet hoeft te leiden tot een hersteldmelding wanneer deze persoon zijn "eigen werk" nog steeds niet kan uitvoeren. Daarnaast is het voor vangnetters moeilijk om te bepalen wat dat "eigen werk" is, omdat zij geen werkgever meer hebben. Dit bemoeilijkt ook het vaststellen van het re-integratiepotentieel.
- Re-integratieactiviteiten binnen het vangnet kunnen gericht zijn op sneller herstel of op het re-integreren van zieken naar een andere functie, die zij met hun ziekte nog wel kunnen uitvoeren.
 - Op het moment dat activiteiten gericht op sneller herstel effectief zijn, zal het WW-reintegratiepotentieel toenemen, omdat de inmiddels herstelde vangnetters voor het grootste deel de WW instromen.
 - Op het moment dat een vangnetter ziek is voor zijn "eigen werk" maar wel in staat zou zijn om ander werk te verrichten, kunnen re-integratieactiviteiten worden ingezet om deze persoon naar ander werk te begeleiden.
- Omdat bij een ziektewet-beoordeling niet gekeken wordt naar arbeidsgeschiktheid voor ander dan eigen werk is het echter niet mogelijk om op papier een onderscheid te maken tussen die personen die weliswaar zullen herstellen maar die op dit moment geen arbeid kunnen verrichten en die personen die op dit moment hun eigen arbeid niet, maar andere arbeid wel kunnen verrichten. Deze laatste personen omvatten het belangrijkste re-integratiepotentieel vanuit het vangnet.

6.2 Over de indicatieve ramingen

Voor re-integratieactiviteiten komen die personen in aanmerking die wel al een tijd ziek zijn, de groep die binnen korte tijd hersteld is "dead weight loss".

Om deze reden is ervoor gekozen om bij berekenen van het re-integratiepotentieel uit te gaan van die personen die langer dan 6 maanden ziek zijn. Deze gevallen zijn onder te verdelen in 2 groepen. Een gedeelte herstelt vóór de WIA-beoordeling en een gedeelte herstelt niet en vraagt WIA aan.

De groep die herstelt, valt uiteen in twee subgroepen, een groep stroomt de WW in en een andere groep vindt (al dan niet met hulp) ander werk. Deze laatste groep, voor zover dat met UWV hulp gebeurt, valt onder het ZW participatiepotentieel. De WW groep alleen voor zover het niet in het eerder berekende WW potentieel is begrepen. Door dit alles is het nu niet goed mogelijk om nu een beargumenteerde raming af te geven voor dit ZW participatiepotentieel

Alleen van de groep die de WIA aanvraagt kunnen we, op basis van bestaande uitstroomprofielen, een reële schatting van de omvang maken, dit is ongeveer 20% van de groep die 6 maanden ziek zijn.

Dit levert dan de volgende tabel op.

Tabel 10. Brokstukken voor het Participatiepotentieel uit Vangnet ZW (x 1000)

	2007	2008	2009	2010
Langer dan 6 maanden ziek	86,9	86,6	86,0	85,6
WIA- aanvraag	20,1	19,9	19,8	19,8

Bijlage: Overzicht KENNISMEMO'S

2005

- 05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
- 05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk
- 05/03 Reïntegratiemarkt en UWV in vogelvlucht
- 05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
- 05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
- 05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
- 05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

- 06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
- 06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
- 06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
- 06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
- 06/05 Startnotitie WAJONG
- 06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
- 06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
- 06/08 Dossierstudie WIA 80-100
- 06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
- 06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

- 06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van reïntegratiemaatregelen voor WW cliënten
- 06/12 Eerste verkenningen WIA
- 06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
- 06/14 Uitstroomkansen in WIA
- 06/15 Klantontwikkelingen UWV
- 06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
- 06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad **re-integratie**]
- 06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
- 06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

- 06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
- 06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
- 06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
- 06/24 Witte fraude bij jongeren
- 06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
- 06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
- 06/27 Startnotitie vangnet ZW
- 06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handhavingsrisico's
- 06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
- 06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

- 07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
- 07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten

